

Araştırma Makalesi

Künye: Aslan, A.K., Cicioğlu, H.İ., Demir, G.T. (2021) Sporcuların yeni tip korona virüse (Covid-19) yakalanma kaygısının incelenmesi, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 23(3).

SPORCULARIN YENİ TIP KORONAVİRÜSE (COVID-19) YAKALANMA KAYGISININ İNCELENMESİ

Ahmet Kaan ASLAN¹, Halil İbrahim CİCİOĞLU², Gönül TEKKURŞUN DEMİR³

ÖZ

Toplumun her kesiminde olduğu gibi spor camiası içinde de yeni tip koronavirüs vakalarının görülmesi, sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısını arttırabilir. Buna göre çalışmanın amacı farklı branştaki sporcularının yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısının incelenmesidir. Nicel modeldeki araştırmaya farklı spor branşlarından 424 sporcu (222 kadın, 202 erkek) gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada Demir ve Cicioğlu ve İlhan (2020)'in geliştirildiği Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse Yakalanma Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde Spearman korelasyon analizi ve Mann-Whitney U Testinden yararlanılmıştır. Ayrıca sporcuların bireysel kaygı puanı ile yaşları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunurken, sosyal kaygı puanı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Takım ve bireysel branşlarda aktif spor yapan sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısının benzer düzeyde olduğu, branşa göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre araştırmaya katılan sporcuların kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Covid-19'a Yakalanma Kaygısı, Kaygı, Sporcu, Yeni Tip Koronavirüs.

¹ Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
0000-0001-9484-1625

² Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara.
0000-0002-2451-5295

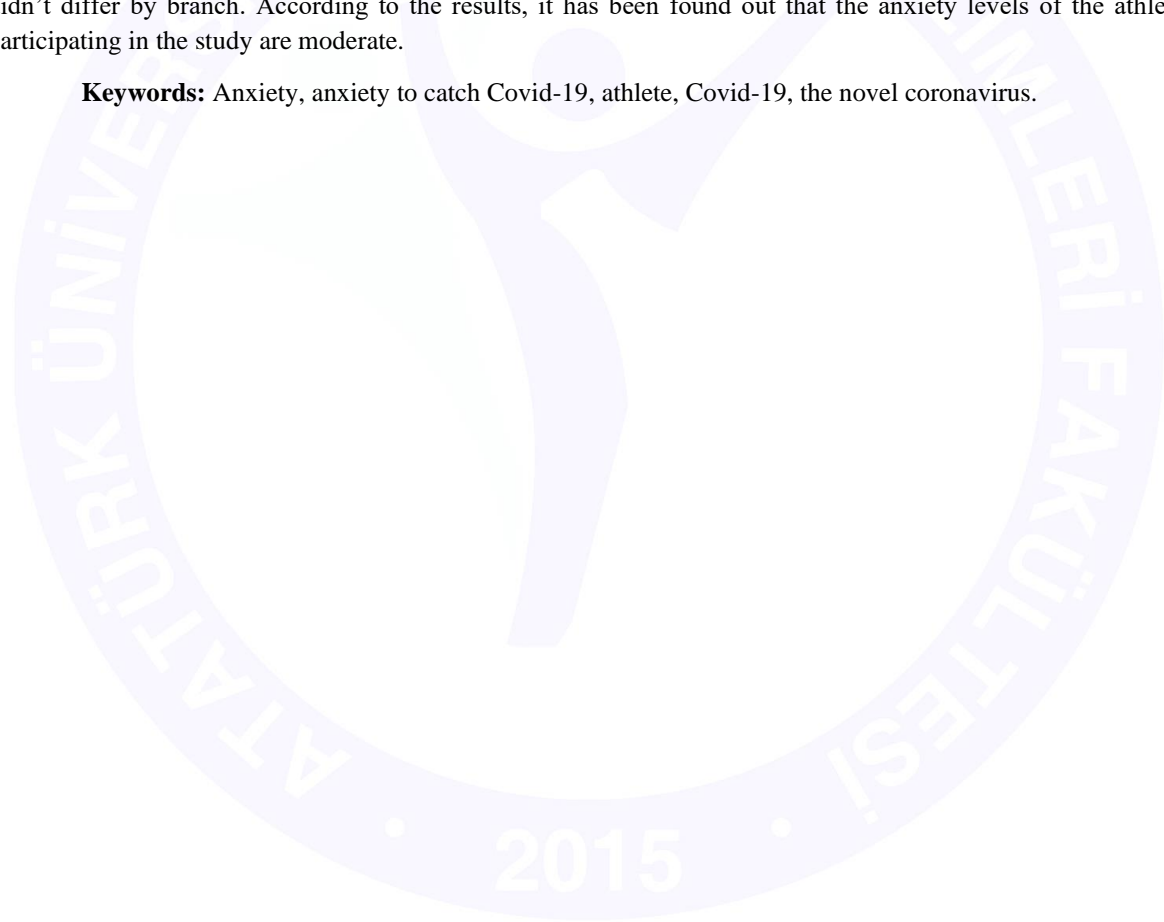
³ Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara.
0000-0002-2451-5194

ATHLETE’S ANXIETY TO CATCH THE NOVEL CORONAVIRUS (COVID-19)

ABSTRACT

The presence of coronavirus cases in the sports community, as at the all levels of scoiety, can increase athletes anxiety about getting coronavirus. So, the aim of the study is to examine the anxiety of getting coronavirus among the players in different branches. 424 athletes (222 women, 202 men) from different sports branches participated in this quantitative study voluntarily. In the research, “the scale of the anxiety of getting coronavirus among athletes”, developed by Demir and Cicioglu and Ilhan(2020), was used. Spearman Correlation analysis and Mann-Withney U test were used in the data analysis. In addition, while a positive but low significant relationship between the athletes individual anxiety score and their age is found, there was no significant connection between the score of social anxiety and the individual anxieety. No significant differences were found between the athletes anxiety about getting coronavirus and their gender. It was determined that the anxiety of coronavirus in athletes who participate either in team or individual sports branches actively was similar and didn’t differ by branch. According to the results, it has been found out that the anxiety levels of the athletes participating in the study are moderate.

Keywords: Anxiety, anxiety to catch Covid-19, athlete, Covid-19, the novel coronavirus.

GİRİŞ

Yeni tip Koronavirüs hastalığı (Covid-19) 2019 yılı aralık ayında Çin'in Wuhan şehrinde nedeni belirlenemeyen pnömoni belirtileriyle hastaneye kaldırılan bir kişide yeni tip bir virüsün tespit edilmesiyle ortaya çıkmıştır. Tespit edilen bu hastalık şiddetli akut solunum yetersizliğine neden olmaktadır (Çifçi ve Demir, 2020). 2020'nin ilk aylarında bulaşıcı özelliği üst düzey olan bu virüs başta Çin olmak üzere Dünya üzerinde çok kısa bir sürede 27 ülkeye yayılmıştır (WHO, 2020). Virüsün bu kadar çabuk yayılması pek çok ülkeyi harekete geçirmiş, sıkı önlemler alınma gerekliliğini ortaya koymuş ve hareket özgürlüğünün kısıtlandığı bir karantina statüsü oluşturulması zorunlu hale gelmiştir (Daniel ve ark., 2020).

COVID-19 salgını nedeniyle mevcut küresel karantina durumunda, çoğu birey ne zaman biteceği bilinmeyen bu sürede benzeri görülmemiş bir stres, uykusuzluk, endişe, korku ve depresyon durumuna maruz kalmaktadır (Altena ve ark., 2020). Karantina sürecinin uzamasının zarar verebileceği popülasyonlardan biri de sporculardır. Günlük zamanlarının çoğunluğu sportif aktiviteler içinde olan bu kesimin, antrenmanlarının aksaması ve karantinadan kaynaklı günlük rutinlerinin değişikliği, hastalık kapma korkuları yeni öğrenmelerin önüne geçen ve engelleyen faktörlerdendir. Olimpiyat ve Paralimpik müsabakalara hazırlanan sporcular, 4 yıldır hazırlık stresi yaşadıkları Tokyo Olimpiyatları'nın ertelenmesi ile daha da stresli bir durumla karşı karşıya kalmışlardır. Sağlık, turizm, sanayi, ticaret, eğitim, günlük yaşam gibi birçok alanda dünyayı olumsuz etkileyen pandemi süreci, spor alanını da olumsuz etkilemiş, sağlık yetkililerinin tavsiyelerini dikkate alarak, 2020 Olimpiyatları da dahil olmak üzere birçok ulusal ve uluslararası sportif organizasyon, virüsün yayılmasını azaltmak amacıyla ertelenmiş veya iptal edilmiştir (Mehrsafar ve ark., 2020).

Sporcuların yıllar boyu yaptıkları antrenmanlar ve maruz kaldıkları yüklenme şiddeti onların psikolojik ve dayanıklılıklarını etkilemektedir. Buna göre sporcuların psikolojik durumları ve antrenman yüklenme şiddeti sporcu performansı için önemlidir (Çetin ve ark., 2020). Fakat COVID-19 virüs tehdidinden ve organizasyonların ertelenmesi sporcuların Olimpiyat için hazırlanmaya devam etme arzusunu kaybetmesine neden olabilir (Clemente-Suárez ve ark., 2020). Antrenman veya müsabaka olmadan bu sıra dışı dönemin uzunluğu da sporcuların duygusal veya zihinsel durumları üzerinde önemli bir etken olabilir (Jukic ve ark., 2020). Nitekim sporcuların sergileyecekleri performansları, psikolojik durumları ve maruz kaldıkları kaygı seviyeleri ile doğrudan ilişkilidir (Karabulut ve ark., 2020). Korku, tehdit

edici uyarıların algılanmasıyla ortaya çıkabilen istenmeyen bir duygusal durum olarak tanımlanır (de Hoog ve ark., 2008). Covid-19 gibi salgın hastalıklar insanlarda korku uyandırabilir (Goyal ve ark., 2020). Yapılan araştırmalarda Covid-19 pandemisinin psikolojik etkilerinin oldukça büyük olduğu ve insanlarda üzerinde oluşan korkunun değerlendirilmesinin önemli olduğu bildirilmektedir (Pakpour ve Griffiths, 2020).

Covid-19'un sporcularda endişe ve korku oluşturabileceği düşünülürse, pandemi süresinde farklı spor branşlarındaki sporcuların covid-19'a yakalanma kaygısı taşıyabileceği ve bu kaygıdan dolayı performanslarında düşüş olabileceği düşünülebilir. Literatürde daha çok virüsün genomik özellikleri (Casella ve ark., 2020), epidemiyolojisi, klinik özellikleri (Chen ve ark., 2020) ve psikolojik etkisi (Rubin ve Wessely, 2020) incelenmiştir. Fakat sporcuların Covid-19'a yakalanma kaygısına ilişkin yeterli araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda mevcut araştırmanın amacı, farklı spor branşlarında, farklı yaşlarda aktif spor hayatına devam eden sporcuların Covid-19'a yakalanma kaygısı düzeylerinin belirlenmesi açısından önemlidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma nicel araştırma modelinde tasarlanmıştır. Araştırma betimsel bir çalışmadır. Betimsel çalışma yöntemi, belirli bir konuda daha önce yapılan çalışmaların sonuçlarının tanımlayıcı bir şekilde değerlendirilmesiyle yapılan analiz türüdür (Çalık, 2014).

Çalışma Grubu

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyet ve milli sporcu olma durumları

		Milli sporcu olma durumu		Toplam
		Evet	Hayır	
Cinsiyet	Kadın	16	206	222
	Erkek	51	151	202
Toplam		67	357	424

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyet ve milli sporcu olma durumlarıTablo 1'de araştırmaya katılan sporculara ait bilgiler yer almaktadır. Buna göre araştırmaya aktif spor hayatına devam eden 222 kadın (16 milli), 202 Erkek (51 milli) toplamda 424 (67 milli) sporcu katılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu, Türkiye'nin farklı şehirlerinde aktif spor hayatına devam eden yaşları 12 ile 30 arasında değişen farklı branşlardaki sporculardan oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ): Demir, Cicioğlu ve İlhan tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır (Demir ve ark., 2020). Ölçek Bireysel Kaygı (BK) ve Sosyalleşme Kaygısı (SK) ile ilgili 16 maddeden oluşmaktadır. Sorulardan ilk 11 madde BK'yı, son 5 madde ise SK'yı oluşturmaktadır. BK, korku bilinmeyen ve karşılaşılmak istenmeyen olay ve durumlarda kaygı ve tedirginlik duygularının ortaya çıkmasıdır. SK, korku duyulan olay ve durumlarda bireylerin sosyal ortamlara girmekten kaygı duyması ve sosyal ortamlardan kaçınma isteğidir. Bireysel Kaygı faktörüyle ilgili 11 maddeden oluşan ilk kısımdan alınabilecek en düşük puan 11 olup, en yüksek puan 55'tir. Sosyalleşme Kaygısı ile ilgili olan 5 maddeden ise alınabilecek en düşük puan 5 olup, en yüksek puan 25'tir. Kaygı durumunun artması psikolojik açıdan sağlık durumu olumsuz etkilemektedir. SYTKYKÖ toplam puan üzerinden değerlendirme yapılan bir ölçektir ve değerlendirmelerde alınabilecek en düşük puan 16 olup en yüksek puan 80'dir. 16 maddesi bulunan ölçek beşli likert tipindedir. Ölçekte yalnızca 2. madde olumsuz ifade içerdiği için ters kodlanmalıdır.

Tablo 2. SYTKYKÖ alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler

SYTKYKÖ	Madde						Cronbach
	sayısı	n	min.	max.	\bar{x}	ss	Alfa
Bireysel kaygı	11	424	11.00	55.00	39.04	8.81	.88
Sosyal kaygı	5	424	5.00	25.00	15.87	4.73	.84

Tablo 2'de sporcuların SYTKYKÖ alt boyutlarından aldıkları puanlara ilişkin istatistik analizi sonucu ve ölçeğin güvenirlik analizi değerleri yer almaktadır. Buna göre katılımcıların bireysel kaygı puanlarının orta düzeyde ($\bar{x}=39.04\pm 8.81$) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sporcuların sosyal kaygı puanlarının orta düzeyde ($\bar{x}=15.87\pm 4.73$) olduğu bulunmuştur. BK faktörünün iç tutarlılık katsayısı .88; SK iç tutarlılık katsayısı .84 olarak saptanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin Skewness-Kurtosis değerlerinin ± 1 arasında dağılmadığı tespit edildiği için verilere nonparametrik testler uygulanmıştır (Büyüköztürk ve ark., 2018). Bu bağlamda verilerin analizinde Spearman korelasyon analizi, Mann-Whitney U Testinden yararlanılmıştır. Buna göre, Mann-Whitney U Testi için Z puanı dikkate alınmıştır. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 3. Sporcuların yaşı ile SYTKYKÖ ilişkisi

		Bireysel Kaygı	Sosyalleşme Kaygısı
Yaş	r	.128**	.015
	p	.00	.42

p<.05

Tablo 3'te sporcuların yaşı ile SYTKYKÖ arasındaki ilişkinin incelendiği Spearman korelasyon analizi yer almaktadır. Yapılan analiz sonucunda SYTKYKÖ alt boyutlarından Bireysel Kaygısı ile yaş ($r=.128$; $p<.05$) arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo 4. Katılımcıların cinsiyetlerine göre yapılan test sonuçları

	Cinsiyet	n	s	Sıra toplamı	Mann Whitney U	Z	p
Bireysel Kaygı	Kadın	222	216.10	47973.50	21623.500	-	.52
	Erkek	202	208.55	42126.50			
Sosyalleşme Kaygısı	Kadın	222	216.61	48087.00	21510.000	-	.46
	Erkek	202	207.99	42013.00			

p<.05

Tablo 4'te araştırmaya katılan sporcuların cinsiyetine göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı düzeyinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

Tablo 5. Katılımcıların branşına göre yapılan test sonuçları

	Branş	n	SO	Sıra toplamı	Mann Whitney U	Z	p
Bireysel Kaygı	Bireysel	130	224.38	29169.00	17566.000	-1.328	.18
	Takım	294	207.25	60931.00			
Sosyalleşme Kaygısı	Bireysel	130	215.06	27957.50	18777.500	-.286	.77
	Takım	294	211.37	62142.50			

Tablo 5’te araştırmaya katılan sporcuların bireysel ve takım sporu yapan sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı düzeyinin anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Karantina döneminin, insanların yaşam koşullarında değişiklikler meydana getirdiği ve insanların kaygı düzeylerinde artışa neden olduğu izlenmiştir (Hawryluck ve ark., 2004; Lee ve ark., 2018). Bununla birlikte Covid-19’un ortaya çıkış sürecinde, aşırı bilgi veya yanlış bilgilenenin de bireylerde kaygıya, strese ve depresyona yol açtığı tespit edilmiştir (Burtscher ve ark., 2020; Grant ve ark., 2020). Covid-19’un insan psikolojisi ve davranışları üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu belirtilmektedir (di Fonso ve ark., 2020). Bu bağlamda araştırmada, farklı spor branşlarıyla ilgilenen sporcuların, tüm dünya üzerinde etkisi devam eden Covid-19’a yakalanma kaygısı düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada çalışmaya katılan Sporcuların Yeni tip Koronavirüse Yakalanma Kaygısı Ölçeği’nin alt boyutları olan bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı düzeyinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Covid-19 pandemisi sürecinde yetkililerce spor müsabakalarının durdurulmasının, karantinaların yaşanmasının, ünlü sporcuların bu hastalığa yakalanmasının sporcuların kaygı düzeyini arttıran etmenler arasında olması beklense de sporcuların Covid-19’a yakalanma sürecine yönelik kaygı yönetimini iyi yaptığı söylenebilir. Ayrıca sporcuların kaygı düzeylerini, sporun orta düzeyde tuttuğu, spor ve fiziksel aktiviteye katılan sporcuların, sporun psikolojik faydalarını görmesinden kaynaklandığı, sporcuların spor yaparak kaygılarının üstesinden geldiği düşünülmektedir. Sedanter bireyler ile spor yapan bireyleri inceleyen birçok çalışmada, düzenli fiziksel aktivitenin kaygı, depresyon ve endişe semptomlarını azalttığını göstermiştir (Mammen ve ark., 2013; Rebar ve ark., 2015; Schuch ve ark., 2019). Yapılan bir çalışmada elit sporcuların, amatör sporculara göre antrenmana adapte olmakta ve stresle başa çıkmada daha iyi olduğu ve sporcu hayatlarındaki bu

kabiliyetlerin normal yaşamlarına aktarmada etkili olduğu belirtilmektedir (Anshel ve Kaissidis, 1997; Anshel ve ark., 2009).

Araştırmada Sporcuların Yeni tip koronavirüse Yakalanma Kaygısı Ölçeği alt boyutlarından Bireysel Kaygısı ile sporcuların yaşı arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Bu bağlamda sporcuların yaşı arttıkça Covid-19'a yakalanmaya yönelik bireysel kaygılarının arttığı, bu hastalığa yakalandığında kendi ihtiyaçlarını karşılayamamaktan, sporcu performansını bu hastalığın düşürmesinden korktuğu söylenebilir. Pandemi sürecindeki komplikasyonlardaki belirsizliğin ve sürecin ne kadar süreceğiyle ilgili belirsizliğin devam etmesinin sporcular üzerinde farklı bir baskı oluşturduğu düşünülmektedir. Gelecekte ne olacağını bilmemek insanlar için en belirgin kaygı nedenlerinden biridir (Cüceoğlu, 1996). Araştırmada elde edilen sonuçların aksine Koç H. (2004) yapmış olduğu çalışmada profesyonel düzeyde futbol oynayan sporcuların yaşlarının arttıkça kaygı seviyelerini etkileyen faktörlerden daha az etkilendikleri ve duygularına daha çok hâkim oldukları belirtmiştir (Koç, 2004). Bu araştırmaya dahil edilen yaş grubu için de sosyalleşme kaygısının da yaşla ilişkisinin olmadığı görülmüştür. Aynı yaş gruplarında oluşabilecek kaygının daha çok kültürel, bölgesel ya da toplumsal olabileceği görülmüştür (Peleg ve Messerschmidt-Grandi, 2019).

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısının cinsiyete göre bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu bağlamda araştırmaya katılan kadın ve erkek sporcuların Covid19'a yakalanmaktan benzer düzeyde korktuğu ve kaygı duyduğu söylenebilir. Nitekim kadın ve erkek sporcuların iyi bir performans sergileme isteği olduğu ve Covid-19'a yakalanan bireylerin performansının olumsuz etkileneceği düşünülürse, katılımcıların benzer kaygı düzeyine sahip olmaları beklenen bir sonuçtur. Araştırma bulgusuna paralel olarak Çifçi ve Demir, kadın ve erkeklerin Covid-19'a yakalanma korkusu ve kaygısını incelenmiş, Covid-19'a yakalanma korkusu ve kaygısının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediğini tespit etmiştir (Çifçi ve Demir, 2020). Literatürdeki çalışmalar incelendiği zaman bu sonuçların aksi yönde bulgular da vardır. Yapılan çalışmalarda kadınların kaygı ve stres düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu görülmüştür (Day ve Livingstone, 2003; Di Fronso ve ark., 2013). Başka bir çalışmada kadınların olumsuz durumlarda psikolojilerinin erkeklerden yaklaşık iki katı daha fazla etkilendiği belirtilmiştir (Altemus ve ark., 2014; Salk ve ark., 2017). Milavic ve ark. (2020) yaptıkları bir diğer çalışmada da voleybolcu kadın ve erkek sporcuların kaygı ve özgüven düzeyleri incelenmiş, kadınların daha yüksek kaygı düzeyine sahip oldukları erkeklerin ise daha yüksek düzey

özgüvene sahip oldukları bulunmuştur (Milavić ve ark., 2013). Correia ve Rosado (2019) ve Raes (2010) yapmış oldukları çalışmalarda kadınların, erkeklerden daha yüksek kaygı düzeyine sahip olduklarını belirtmişlerdir (Correia ve Rosado, 2019; Raes, 2010).

Araştırmanın son bulgusunda Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse Yakalanma Kaygısı Ölçeği'nden aldığı puanlar sporcuların branşına göre incelenmiş ve branşa göre anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bu bağlamda araştırmaya katılan bireysel ve takım sporcularının Covid-19'a yakalanmaya yönelik kaygılarının benzer düzeyde olduğu söylenebilir. Bu hastalığa yakalanma kaygısının takım veya bireysel spor yapma değişkenin üzerinde etkisi olmadığı söylenebilir. Buna neden olarak takım ve bireysel sporcuların performanslarını olumsuz yönde etkileyebilecek olan bu virüse karşı benzer düzeyde korunmalarından, bu virüse yakalanmaktan benzer düzeyde endişe etmelerinden kaynaklandığı düşünülebilir. Hâlbuki takım sporu yapan bireylerin takım arkadaşları ile sosyalleşmesi ve takım içinde birlikte hareket edeceği düşüncesi ile Covid-19'a yakalanma kaygısının daha yüksek olması beklenebilir. Ayrıca takım ve bireysel branşlar ile uğraşan sporcuların –bu iki grubun- kendi arkadaşları, antrenörleri ile görüşmemesinden ve benzer şekilde eskisi gibi antrenman yapamamasından dolayı Covid-19'a yakalanma kaygısının benzer düzeyde olduğu düşünülebilir. Literatürde kaygı düzeylerinin ölçüldüğü bir araştırmada takım sporcularının takım çalışmalarından uzak kalmaları, arkadaşlarıyla olan uzaklık, antrenörleriyle online ve yetersiz etkileşimleri, seyirci, müsabakalar ve medya gibi sosyal destek eksikliğinin olması bazı psikolojik problemlere yol açabildiği ifade edilmiştir (Reardon ve ark., 2019). Araştırma bulgularına paralel olarak Şenışık ve arkadaşları (2020) yaptıkları çalışmada da bireysel ve takım sporlarıyla uğraşan sporcuların stres ve kaygı düzeyleri arasında fark olmadığını belirtmiştir (Şenışık ve ark., 2018). Araştırma bulgularından farklı olarak, yapılan çalışmalarda takım sporcusu olanların, bireysel sporculara göre daha düşük kaygı düzeyine sahip oldukları ortaya konulmuştur (Nixdorf ve ark., 2016; Sabiston ve ark., 2016). Yapılan başka bir çalışmada Levit ve ark. (2018) bireysel ve takım sporcuları üzerinde yaptıkları çalışma da bireysel sporlarla uğraşan sporcuların, depresyon puanlarının takım sporlarıyla uğraşan sporcuların puanlarından çok yüksek olduğunu bulmuştur (Levit ve ark., 2018). Çalışmamızda ise bu çalışmaların aksine bireysel ve takım sporlarıyla uğraşan sporcuların kaygı düzeylerinin farklı olmadığı gözlemlenmiştir. Bu sonuçları karantina ve izolasyon süresi boyunca insanların daha fazla evde kalmalarına, çevreleriyle ilişkilerinin azalmasına bağlantılı olarak açıklanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak araştırmaya katılan takım ve bireysel sporcuların Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse Yakalanma Kaygısı Ölçeği'nden aldığı puanların orta düzeyde olduğu, katılımcıların Covid-19'a yakalanmaya ilişkin benzer kaygıları taşıdığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen verilerin daha önce sporcuların kaygı düzeyleri ilgili yapılmış çalışmaların sonuçları değişkenlik göstermesinin nedeni, Covid-19 ve karantina sürecinin sporcuların kaygı düzeylerini farklı seviyelerde etkilemesi olduğu söylenebilir. Literatürde kadınların erkeklerden daha fazla kaygılı olduğu belirtilmesine rağmen araştırmaya katılan erkek ve kadın sporcuların Covid-19'a yakalanma kaygılarının benzer olduğu soncuna varılmıştır. Ayrıca sporcuların branşlarına göre de Covid-19'a yakalanma kaygılarının benzer olduğu tespit edilmiştir. Sporcuların sportif performansı üzerinde Covid-19 virüsüne yakalanma kaygısı düzeylerinin olumsuz etkilerinin olabileceği düşünülürse, antrenörlerin, spor psikologlarının sporcunun psikolojisine, performansına daha fazla özen göstermeleri önerilebilir. Ayrıca antrenörlerin pandemi döneminin sporcular üzerindeki etkileri dikkate alarak sporcuların programlarını revize etmesi, sporcularını Covid-19 ve korunma yolları ile ilgili bilgilendirmesi önerilebilir. Antrenörlerin, sporcularının bu yeni durumla ilgili olarak kaygılarıyla başa çıkmalarına daha fazla yardımcı olmaları için Spor Bakanlığınca oluşturulacak programlara antrenörlerin dahil edilmesi tavsiye edilmektedir.

KAYNAKLAR

1. **Altemus M, Sarvaiya N, Epperson CN.** (2014). Sex differences in anxiety and depression clinical perspectives. *Frontiers in neuroendocrinology*, 35(3): 320-330.
2. **Altena E, Baglioni C, Espie CA, Ellis J, Gavrilloff D, Holzinger B, et al.** (2020). Dealing with sleep problems during home confinement due to the COVID-19 outbreak: Practical recommendations from a task force of the European CBT-I Academy. *Journal of Sleep Research*, 29(4): e13052.
3. **Anshel MH, Kaissidis AN.** (1997). Coping style and situational appraisals as predictors of coping strategies following stressful events in sport as a function of gender and skill level. *British Journal of Psychology*, 88(2): 263-276.
4. **Anshel MH, Sutarso T, Jubenville C.** (2009). Racial and gender differences on sources of acute stress and coping style among competitive athletes. *The Journal of Social Psychology*, 149(2): 159-178.
5. **Burtscher J, Burtscher M, Millet GP.** (2020). (Indoor) isolation, stress and physical inactivity: vicious circles accelerated by Covid-19? *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 12.
6. **Büyüköztürk Ş, Çokluk Ö, Köklü N.** (2018). Sosyal bilimler için istatistik. Pegem Atrf İndeksi, 001-248.
7. **Çalık M, Sözbilir M.** (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174): 33-38.
8. **Cascella M, Rajnik M, Cuomo A, Dulebohn SC, Di Napoli R.** (2020). Features, evaluation and treatment coronavirus (COVID-19). In *Statpearls* [internet]: StatPearls Publishing.
9. **Çetin E, Bulgay C, Demir, GT, Cicioğlu Hİ, Bayraktar I, Orhan Ö.** (2020). The Examination of the Relationship Between Exercise Addiction and Performance Enhancement in Elite Athletes. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-12.
10. **Chen N, Zhou M, Dong X, Qu J, Gong F, Han Y, et al.** (2020). Epidemiological and clinical characteristics of 99 cases of 2019 novel coronavirus pneumonia in Wuhan, China: a descriptive study. *The Lancet*, 395(10223): 507-513.
11. **Çifçi F, Demir A.** (2020). Covid-19 Pandemisinde Türk Profesyonel Futbolcuların Covid-19 Korkusu ve Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 2:26-38.
12. **Clemente-Suárez VJ, Fuentes-García JP, de la Vega Marcos R, Patiño MJM.** (2020). Modulators of the personal and professional threat perception of Olympic athletes in the actual COVID-19 crisis. *Frontiers in Psychology*, 11.
13. **Correia M, Rosado A.** (2019). Anxiety in athletes: gender and type of sport differences. *International Journal of Psychological Research*, 12 (1): 9-17.
14. **Cüceloğlu D.** (1996). İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları, Remzi Kitapevi, 6. Baskı, İstanbul.
15. **Daniel ML, Abraham GA, Alberto GB, Diego MS.** (2020). How has COVID-19 modified training and mood in professional and non-professional football players? *Physiology & Behavior*, 227: 113-148.
16. **Day AL, Livingstone HA.** (2003). Gender differences in perceptions of stressors and utilization of social support among university students. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue canadienne des sciences du comportement*, 35(2); 73.
17. **de Hoog N, Stroebe W, de Wit JB.** (2008). The processing of fear-arousing communications: How biased processing leads to persuasion. *Social Influence*, 3(2): 84-113.
18. **Demir GT, Cicioğlu Hİ, İlhan EL.** (2020). Athlete's Anxiety to Catch the Novel Coronavirus (Covid-19) Scale (AACNCS): Validity and reliability study. *Journal of Human Sciences*, 17(2): 458-468.
19. **di Fronso S, Costa S, Montesano C, Di Gruttola F, Ciofi EG, Morgilli L, et al.** (2020). The effects of COVID-19 pandemic on perceived stress and psychobiosocial states in Italian athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 1-13.
20. **Di Fronso S, Nakamura FY, Bortoli L, Robazza C, Bertollo M.** (2013). Stress and recovery balance in amateur basketball players: differences by gender and preparation phase. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, 8 (6): 618-622.
21. **Goyal K, Chauhan P, Chhikara K, Gupta P, Singh MP.** (2020). Fear of COVID 2019: First suicidal case in India! *Asian journal of psychiatry*, 49: 101989.

22. **Grant WB, Lahore H, McDonnell SL, Baggerly CA, French CB, Aliano JL, Bhattoa HP.** (2020). Evidence that vitamin D supplementation could reduce risk of influenza and COVID-19 infections and deaths. *Nutrients*, 12 (4): 988.
23. **Hawryluck L, Gold WL, Robinson S, Pogorski S, Galea S, Styra R.** (2004). SARS control and psychological effects of quarantine, Toronto, Canada. *Emerging infectious diseases*, 10 (7): 1206.
24. **Jukic I, Calleja-González J, Cos F, Cuzzolin F, Olmo J, Terrados N, et al.** (2020). Strategies and solutions for team sports athletes in isolation due to covid-19. In: *Multidisciplinary Digital Publishing Institute*.
25. **Karabulut O, Atasoy M, Kaya K, Karabulut A.** (2020). 13-15 Yaş Arası Erkek Futbolcuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Bakımından İncelenmesi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 14(1).
26. **Koç H.** (2004). Profesyonel futbolcularda durumluk kaygı düzeylerini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya*.
27. **Lee SM, Kang WS, Cho AR, Kim T, Park JK.** (2018). Psychological impact of the 2015 MERS outbreak on hospital workers and quarantined hemodialysis patients. *Comprehensive psychiatry*, 87: 123-127.
28. **Levit M, Weinstein A, Weinstein Y, Tzur-Bitan D, Weinstein A.** (2018). A study on the relationship between exercise addiction, abnormal eating attitudes, anxiety and depression among athletes in Israel. *Journal of behavioral addictions*, 7(3): 800-805.
29. **Mammen G, Faulkner G.** (2013). Physical activity and the prevention of depression: a systematic review of prospective studies. *American journal of preventive medicine*, 45 (5): 649-657.
30. **Mehrsafar AH, Gazerani P, Zadeh AM, Sánchez JCJ.** (2020). Addressing potential impact of COVID-19 pandemic on physical and mental health of elite athletes. *Brain, Behavior, and Immunity*, 87: 147-148.
31. **Milavić B, Jurko D, Grgantov Z.** (2013). Relations of competitive state anxiety and efficacy of young volleyball players. *Collegium antropologicum*, 37(2): 83-92.
32. **Nixdorf I, Frank R, Beckmann J.** (2016). Comparison of athletes' proneness to depressive symptoms in individual and team sports: Research on psychological mediators in junior elite athletes. *Frontiers in Psychology*, 7: 893.
33. **Pakpour AH, Griffiths MD.** (2020). The fear of COVID-19 and its role in preventive behaviors. *Journal of Concurrent Disorders*.
34. **Peleg O, Messerschmidt-Grandi, C.** (2019). Differentiation of self and trait anxiety: A cross-cultural perspective. *International Journal of Psychology*, 54(6): 816-827.
35. **Raes F.** (2010). Rumination and worry as mediators of the relationship between self compassion depression and anxiety. *Personality and Individual Differences*. 48: 757-761.
36. **Reardon CL, Hainline B, Aron CM, Baron D, Baum AL, Bindra A, et al.** (2019). Mental health in elite athletes: International Olympic Committee consensus statement. *British Journal of Sports Medicine*, 53(11): 667-699.
37. **Rebar AL, Stanton R, Geard D, Short C, Duncan MJ, Vandelanotte C.** (2015). A meta-meta-analysis of the effect of physical activity on depression and anxiety in non-clinical adult populations. *Health psychology review*, 9(3): 366-378.
38. **Rubin GJ, Wessely S.** (2020). The psychological effects of quarantining a city, *Bmj*, 368.
39. **Sabiston CM, Jewett R, Ashdown-Franks G, Belanger M, Brunet J, O'Loughlin E, et al.** (2016). Number of years of team and individual sport participation during adolescence and depressive symptoms in early adulthood. *Journal of sport and exercise psychology*, 3 (1): 105-110.
40. **Salk RH, Hyde JS, Abramson LY.** (2017). Gender differences in depression in representative national samples: meta-analyses of diagnoses and symptoms. *Psychological bulletin*, 143(8): 783.
41. **Schuch FB, Stubbs B, Meyer J, Heissel A, Zech P, Vancampfort D, et al.** (2019). Physical activity protects from incident anxiety: A meta-analysis of prospective cohort studies. *Depression and anxiety*, 36(9): 846-858.
42. **Şenışık S, Denerel N, Köyağasıoğlu O, Tunç S.** (2018). The effect of isolation on athletes' mental health during the COVID-19 pandemic. *The Physician and Sportsmedicine*, 1-7.
43. **WHO.** (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Situation Report. 72.